

Kunnskapsdepartementet
Att.: Geir Fosby

Vår ref: SIOS/2015/5216/A10

Deres ref:

Lier 06.01.2016

Høringssvar - endringer i barnehageloven - barn med særlige behov

1. Lier kommune støtter forslag om overføring av bestemmelser knyttet til barn yngre enn opplæringspliktig alder fra opplæringsloven til barnehageloven med enkelte endringer og tilpasninger.
2. Lier kommune støtter forslag om fjerning av fritaket i foreldrebetalingen på grunn av vedtak om spesialpedagogisk hjelp eller tegnspråkopplæring.
3. Lier kommune støtter forslag om krav til at PP – tjenesten skal bistå barnehagene i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling.
4. Lier kommune støtter forslag om at vedtak om spesialpedagogisk hjelp eller tegnspråkopplæring skal gjelde i ny kommune ved flytting frem til denne kommunen fatter et nytt vedtak.
5. Lier kommune støtter forslag om at kommunens tilretteleggingsplikt for barn med nedsatt funksjonsevne skal fremgå direkte av ordlyden i barnehageloven.

Saksutredning

Kunnskapsdepartementet ønsker synspunkter på forslagene i høringsnotatet som omhandler endringer i barnehageloven i forhold til barn med særlige behov. Fra Lier kommune har fagsjef for oppvekst, rådgiver for barnehagene, koordinator for barnehagenes spesialpedagoger og leder for PP – tjenesten drøftet forslagene.

1. Forslag om overføring av bestemmelser knyttet til barn yngre enn opplæringspliktig alder fra opplæringsloven til barnehageloven med enkelte endringer og tilpasninger.

Lovforslaget skal sikre at bestemmelser som omhandler barn i barnehagealder fremgår av barnehageloven, i stedet for opplæringsloven. Samlet vil alle de foreslåtte regelverksendringene kunne legge bedre til rette for tidlig innsats for enkeltbarn og barnehagers og kommuners forebyggende arbeid. Endringen vil gi en mer logisk plassering av bestemmelsene og dermed bidra til et mer brukervennlig regelverk, som er enklere å finne frem i for foreldre, ansatte i barnehagesektoren, kommunen og andre, ved at reguleringen av samtlige pedagogiske tilbud til barn under opplæringspliktig alder kan samles i samme lov.

Det legges videre bedre til rette for at kommunene kan satse helhetlig og systematisk på forebyggende arbeid. Barnehagenes og eiernes ansvar for kvalitet i det ordinære tilbudet understrekes ved at PP – tjenesten skal vurdere barnets omgivelser. Det betyr at den sakkyndige instansen også skal vurdere hvordan barnets behov ivaretas i barnets daglige oppholdsmiljø, primært barnets hjem og barnehage. PP – tjenesten i Lier kommune finner det fornuftig og nødvendig å vurdere oppholdsmiljøet i barnehagen, da det bl.a er en sammenheng mellom kvaliteten på det ordinære tilbudet i barnehagen og behovet for spesialpedagogisk hjelp. I forhold til å vurdere oppholdsmiljøet i barnets hjem vil dette kunne gjøres i samtaler med foreldre, men det er i hovedsak f. eks barneverntjenesten som gjør vurderinger av hjemmemiljøet i sin helhet.

Forslaget om overføring til barnehageloven innebærer at kommunen og PP – tjenesten må forholde seg til to ulike lover ved vurdering av henholdsvis spesialundervisning for elever og spesialpedagogisk hjelp for barn i barnehagealder. Departementet mener at en overflytting av rett til spesialpedagogisk hjelp ikke vil medføre mer komplisert saksbehandling for PP – tjenesten eller kommunen ved anvendelse av regelverket. Dette støttes av Lier kommune, som ikke kan se at dette vil medføre mer komplisert saksbehandling.

For å ha rett til spesialpedagogisk hjelp må barnet være yngre enn opplæringspliktig alder og barnet må ha særlige behov for spesialpedagogisk hjelp. Lier kommune støtter departementets forslag om at gjeldende ordlyd som per i dag fremgår av opplæringsloven bør videreføres i barnehageloven. Det betyr at det fortsatt foretas en skjønnsmessig vurdering i det enkelte tilfelle for å avklare om barnet har særlige behov for spesialpedagogisk hjelp, og at det ikke vurderes å være behov for en tydeligere presisering av vilkår for å ha rett til spesialpedagogisk hjelp.

2. Forslag om fjerning av fritaket i foreldrebetalingen på grunn av vedtak om spesialpedagogisk hjelp eller tegnspråkopplæring.

Spesialpedagogisk hjelp og tegnspråkopplæring skal være gratis. Foreldrene kan ikke pålegges å betale kostnader knyttet til den hjelpen barnet mottar. For å sikre likebehandling er gratisprinsippet sentralt. Det innebærer at barn med rett til spesialpedagogisk hjelp eller tegnspråkopplæring, skal kunne få hjelp uavhengig av familiens økonomi. Departementets forslag innebærer at gratisprinsippet videreføres.

Departementet har vurdert hvorvidt fritaket i foreldrebetalingen bør videreføres. Etter gjeldende rett gis fritak i foreldrebetalingen for barnehageplass dersom barnet som har rett til spesialpedagogisk hjelp eller tegnspråkopplæring går i barnehage. Departementet vurderer at gratisprinsippet oppfylles ved at foreldre ikke kan pålegges kostnader knyttet til henholdsvis spesialpedagogisk hjelp eller tegnspråkopplæring. Fritaket i foreldrebetalingen er i så måte ikke knyttet til gratisprinsippet, og av den grunn ikke nødvendig for å oppfylle dette prinsippet. Departementet foreslår at fritaket i foreldrebetalingen ved vedtak om spesialpedagogisk hjelp eller tegnspråkopplæring fjernes.

Barnehagelovutvalget innhentet en uttalelse fra *Statens råd for likestilling av funksjonshemmede* angående fritaket i foreldrebetalingen. Rådet uttalte bl. a følgende: *At familier med barn med spesielle behov får økonomiske fordeler fremfor andre familier, vil stride mot prinsippet om likestilling. I den grad disse familiene har behov for økonomisk støtte med bakgrunn i deres situasjon, er det kanskje mer hensiktsmessig at dette gis på andre måter, eller at behovet for fradrag i foreldrebetalingen behovsprøves. Dersom utvalget går inn for å fjerne ordningen, vil rådet be om at det blir vurdert om det er behov for overgangsordninger, samt at det vurderes om regelendringen skal gis tilbakevirkende kraft.*

De aller fleste barn som har rett til henholdsvis spesialpedagogisk hjelp eller tegnspråkopplæring går i barnehage. Det kan stilles spørsmål ved om det er nødvendig med dette økonomiske insentivet for å sikre høy barnehagedeltakelse. Barnefamilier med lav inntekt vil kunne få moderasjon etter nasjonal ordning for reduksjon av foreldrebetalingen som sikrer at foreldrebetalingen for første barn i barnehage maksimalt kan utgjøre seks prosent av husholdningens samlede skattepliktige person- og kapitalinntekt, eller etter ordningen om rett til gratis kjernetid for fire- og femåringer. Lier kommune støtter forslaget om at fritaket i foreldrebetalingen ved vedtak om spesialpedagogisk hjelp eller tegnspråkopplæring fjernes, men vurderer at det vil være behov for at denne endringen meddeles til familiene i god tid før den trer i kraft, eller at det vurderes behov for overgangsordninger.

3. Forslag om krav til at PP – tjenesten skal bistå barnehagene i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling.

Departementet foreslår at PP – tjenestens mandat utvides til å omfatte *kompetanse- og organisasjonsutvikling* i barnehagene, også omtalt som systemrettet arbeid. Dette innebærer at PP – tjenesten også skal tilby barnehagene støtte på systemnivå, ikke bare på individnivå. Systemrettet arbeid kan f. eks innebære bistand i barnehagens arbeid med evaluering og utvikling av språk-, leke- og læringsmiljøet, kompetanseheving av personalet, støtte til organisasjonsutvikling og til ledelse. Departementet mener at forslaget vil styrke den tidlige innsatsen i barnehagen ved at PP – tjenestens kompetanse på forebygging og avdekking kommer alle barnehagene til gode. Departementet foreslår at PP – tjenestens ansvar for kompetanse- og organisasjonsutvikling i barnehagene ikke kun skal begrenses til barn med særlige behov. Departementet foreslår en økning på 0,1 årsverk til systemrettet arbeid. Lier kommune vurderer at dette er en lav ressurs i forhold til forventninger om bl. a forebyggende arbeid. Dersom det skal settes av 0,1 årsverk til dette arbeidet blir det viktig med en forventningsavklaring i Lier kommune i forhold til omfanget av det systemrettede arbeidet som PP – tjenesten kan bidra med til alle barnehagene. PP – tjenesten i Lier kommune bidrar i dag med noe systemrettet arbeid mot barnehagene, som språknettverk, og ønsker å kunne bidra noe mer også i forhold til f. eks det psykososiale læringsmiljøet.

Departementet vil ikke legge konkrete føringer for PP – tjenestens systemrettede arbeid. Forslaget innebærer at PP – tjenesten i hver kommune gis plikt til å hjelpe barnehagen i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling, men det vil være opp til den enkelte

kommune å fastsette omfanget. Dette innebærer at omfanget i stor grad vil kunne variere mellom ulike kommuner, også fordi de ulike PP – tjenestene i kommunene varierer i årsverk i forhold til antall barn under skolepliktig alder.

4. Forslag om at vedtak om spesialpedagogisk hjelp eller tegnspråkopplæring skal gjelde i ny kommune ved flytting frem til denne kommunen fatter et nytt vedtak.

Kunnskapsdepartementet foreslår at dersom barnet med vedtak om spesialpedagogisk hjelp eller tegnspråkopplæring flytter, skal vedtaket gjelde inntil det fattes et nytt vedtak i saken. Det innebærer at den nye bostedskommunen vil være pliktig å gi barnet den hjelpen som følges av vedtaket som er fattet av barnets tidligere bostedskommune. Forslaget er fremmet for å hindre avbrudd i den spesialpedagogiske hjelpen. Kommunene er også i dag pliktige til å gi barnet spesialpedagogisk hjelp så raskt som mulig etter at barnet har flyttet til kommunen. Barnets foreldre må kontakte ny bostedskommune i forkant av flyttingen slik at kommunen har tilstrekkelig tid til å kunne tilby spesialpedagogisk hjelp til barnet. Kommunene må dermed gis en rimelig frist til å følge opp vedtaket.

Lier kommune følger denne praksisen i dag, så forslaget vil ikke medføre noen økonomiske eller administrative konsekvenser for kommunen. Det er viktig at ny bostedskommune har tilstrekkelig tid for å få det spesialpedagogiske tilbudet på plass, da det kan ta tid å få tak i f. eks pedagoger med tegnspråkkompetanse eller det er behov for å ansette annet personell for å dekke barnets behov for spesialpedagogisk hjelp.

5. Forslag om at kommunens tilretteleggingsplikt for barn med nedsatt funksjonsevne skal fremgå direkte av ordlyden i barnehageloven.

Høringsnotatet inneholder forslag om at kommunens tilretteleggingsplikt for barn med nedsatt funksjonsevne skal følge av ordlyden i barnehageloven. Nedsatt funksjonsevne forklares som tap av eller skade på en kroppsdel eller i en av kroppens funksjoner (Ot.prp. nr 44 (2007 – 2008) kapittel 9.4.8.1 side 90). Departementet erfarer at gjeldende regelverk har ført til uklarhet i barnehagesektoren om omfanget av kommunens tilretteleggingsplikt. Å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne gis et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud, vil kunne innebære økonomiske merkostnader. Det er derfor behov for en tydeligere regulering for å sikre bedre sammenheng mellom barnehageloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. En lovfesting av plikten direkte i barnehageloven vil bidra til nødvendig synliggjøring i sektoren av plikten. Forslaget innebærer at kommunene må sikre at barn med nedsatt funksjonsevne tilbys en barnehageplass som de vil kunne benytte seg av, og der de vil få likeverdige utviklings- og aktivitetsmuligheter som andre barn. Tilretteleggingsplikten kan oppfylles ved at kommunen har en søknadsbasert tilskuddsordning for barnehagene. Lier kommune har valgt å videreføre en søknadsbasert tilskuddsordning, hvor alle private og kommunale barnehager kan søke om tilskudd til ekstra personell eller innkjøp av utstyr.

Departementet mener at kommunen i barnehageopptaket skal ha mulighet til å styre hvilken barnehage barn med nedsatt funksjonsevne tilbys plass i, blant annet på bakgrunn av hvilke barnehager i kommunen som allerede har et tilrettelagt tilbud.

Lier kommune foreslår at klageadgang opprettholdes som i dag, ved at klagenemda ikke kan gi et bindende vedtak, men kun en rådgivende uttalelse.

Med vennlig hilsen

Sissel Østberg
Virksomhetsleder